אפילו בשבת. פירש בקונטרס בשבת ביום המחרת ולפ"ז ה"ל למינקטו אפי' ביום השבת[א] ולמאי דפרישיתי[ב] דעיקר פלוגתייהו בחול אמאי שפיר:[ב] **פינה ממיחם למיחם מהו.** ול"ת דבפרק במה טומנין (לקמן דף נא.) תניא[ג] וכן היה רשב"ג אומר לא אסרו אלא באותו מיחם אבל פינה ממיחם למיחם מותר אלמא במיחם אחר שרי טפי והכי משמע מיפכא ואורי"ת דהכא גבי השהה ע"ג כירה כשהוא באותו מיחם שהוא חם לא אמי לתתויי אבל במיחם אחר שהוא קר אמי לתתויי אבל גבי הטמנה שרי טפי כשהוא קר דבחיתוי מועט לא יועיל: **ורשב"א** מפרש בשם ר"י דהתם בהטמנה דהוי לגורך מתר ליכא למיחם לתתויי דבלא חיתוי יתחמם הרבה אבל הכא דבעי לה בגילה איכא למיחם לתתויי ומיהו קלא משמע התם דתמידי במטמין בגילה (ת"י):

תנור שהסיקוהו בקש ובגבבא לא יתן בו. אי להחזיר תנן הכא נמי הא לא יתן בו אין לא יחזיר אבל להשהות משהה אפילו בתנור שאינו גרוף וקטום כדמשמע בפ"ק (דף יח:) [ד]לשרינן קידרא חיתא ובשיל כמאכל בן דרוסאי אפילו באינו גרוף וקטום ומשמע התם דבתנור איירי דקאי אהא דקתני אע"פ שדעתו להחזיר אסור מכלל דעל גבי קרקע אע"פ שדעתו להחזיר אסור איכא דאמרי אמר חזקיה משמיה דאביי הא דאמרת עודן בידו מותר לא אמרן אלא שדעתו להחזיר אבל אין דעתו להחזיר אסור מכלל דעל גבי קרקע אע"פ שדעתו להחזיר אסור איכא דאמרי אמר חזקיה משמיה דאביי הא דאמרת על גבי קרקע אסור לא אמרן אלא שאין דעתו להחזיר אבל דעתו להחזיר מותר מכלל שבעודן בידו אע"פ שאין דעתו להחזיר מותר בעי ר' ירמיה תלאן במקל מהו הניחן על גבי מטה מהו בעי רב אשי פינן ממיחם למיחם מהו תיקו: **מתני'** [ה]תנור שהסיקוהו בקש ובגבבא לא יתן בין מתוכו בין מעל גביו כופח שהסיקוהו בקש ובגבבא ה"ז ככיריים בגפת ובעצים הרי הוא כתנור: **גמ'** תנור שהסיקוהו סבר רב יוסף למימר תוכו תוכו ממש על גביו על גביו ממש אבל לסמוך שפיר דמי איתיביה אביי כופח שהסיקוהו בקש ובגבבא הרי הוא ככיריים בגפת ובעצים הרי הוא כתנור ואסור הא ככירה שרי במאי עסקינן אילימא על גביו ובמאי אילימא כשאינו גרוף וקטום אלא כירה כי אינה גרופה וקטומה על גביו מי שרי אלא לאו לסמוך וקתני הרי הוא כתנור ואסיר אמר רב אדא בר אהבה הכא בכופח גרוף וקטום ותנור גרופה וקטומה עסקינן הרי הוא כתנור [ו]דאע"ג דגרוף וקטום על גביו אסור דאי ככירה כי גרופה וקטומה שפיר דמי: תניא כוותיה דאביי [ז]תנור שהסיקוהו בקש ובגבבא אין סומכין לו ואין צריך לומר על גביו ואין צריך לומר לתוכו ואין צריך לומר בגפת ובעצים כופח שהסיקוהו בקש ובגבבא סומכין לו [א] ואין נותנין על גביו בגפת ובעצים אין סומכין לו אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי האי כופח היכי דמי אי ככירה דמי אפילו בגפת ובעצים נמי אי כתנור דמי אפילו בקש ובגבבא נמי לא אמר ליה נפיש הבליה מדכירה וזוטר הבליה מדתנור היכי דמי כופח היכי דמי כירה א"ר יוסי בר חנינא [ח]כופח מקום שפיתת קדרה אחת כירה מקום שפיתת שתי קדרות אמר אביי ואיתימא רבי ירמיה אף אנן נמי תנינא [ט]כירה [י]שנחלקה לאורכה טהורה לרחבה טמאה כופח בין לאורכו בין לרוחבו טהור: **מתני'** [יא]אין נותנין ביצה בצד המיחם בשביל שתתגלגל ולא יפקיענה בסודרין ור' יוסי מתיר [יב]ולא יטמיננה בחול ובאבק דרכים בשביל שתצלה מעשה שעשו אנשי טבריא [יג]והביאו סילון של צונן לתוך אמה של חמין אמרו להם חכמים אם בשבת בחמין שהוחמו בשבת ואסורין ברחיצה ובשתיה אם ביום טוב בחמין שהוחמו ביום טוב ואסורין ברחיצה ומותרין בשתיה: **גמ'** איבעיא להו גלגל מאי אמר רב יוסף [כ]גלגל חייב חטאת אמר מר בריה דרבינא אף אנן נמי תנינא כל

[א] מחזירין אפילו בשבת ואף ר' אושעיא סבר אף מחזירין אפי' בשבת דא"ר אושעיא פעם אחת היינו עומדים לעילא מר' חייא רבה והעלנו לו קומקמום של חמין מדיוטא התחתונה לדיוטא העליונה ומזגנו לו את הכוס והחזרנוהו למקומו ולא אמר לנו דבר א"ר זריקא א"ר אבא א"ר תדאי לא שנו אלא שעודן בידו אבל הניחן ע"ג קרקע אסור א"ר אמי ר' תדאי [ו]דעבד לגרמיה הוא דעבד אלא הכי א"ר חייא א"ר יוחנן אפילו הניחה על גבי קרקע מותר פליגי בה רב דימי ורב שמואל בר יהודה ותרוויהו משמיה דרבי אלעזר אמרי חד אמר [ז]עודן בידו מותר ע"ג קרקע אסור וחד אמר הניחן על גבי קרקע נמי מותר אמר חזקיה משמיה דאביי הא דאמרת עודן בידו מותר לא אמרן אלא [ח]שדעתו להחזיר אבל אין דעתו להחזיר אסור מכלל דעל גבי קרקע אע"פ שדעתו להחזיר אסור איכא דאמרי אמר חזקיה משמיה דאביי הא דאמרת על גבי קרקע אסור לא אמרן אלא שאין דעתו להחזיר אבל דעתו להחזיר מותר מכלל שבעודן בידו אע"פ שאין דעתו להחזיר מותר בעי ר' ירמיה תלאן במקל מהו הניחן על גבי מטה מהו בעי רב אשי פינן ממיחם למיחם מהו תיקו: [ט]תנור שהסיקוהו בקש ובגבבא לא יתן בין מתוכו בין מעל גביו כופח שהסיקוהו בקש ובגבבא ה"ז ככיריים בגפת ובעצים הרי הוא כתנור: **גמ'** תנור שהסיקוהו סבר רב יוסף למימר תוכו תוכו ממש על גביו על גביו ממש אבל לסמוך שפיר דמי איתיביה אביי כופח שהסיקוהו בקש ובגבבא הרי הוא ככיריים בגפת ובעצים הרי הוא כתנור ואסור הא ככירה שרי במאי עסקינן אילימא על גביו ובמאי אילימא כשאינו גרוף וקטום אלא כירה כי אינה גרופה וקטומה על גביו מי שרי אלא לאו לסמוך וקתני הרי הוא כתנור ואסיר אמר רב אדא בר אהבה הכא בכופח גרוף וקטום ותנור גרופה וקטומה עסקינן הרי הוא כתנור [י]דאע"ג דגרוף וקטום על גביו אסור דאי ככירה כי גרופה וקטומה שפיר דמי: תניא כוותיה דאביי [יא]תנור שהסיקוהו בקש ובגבבא אין סומכין לו ואין צריך לומר על גביו ואין צריך לומר לתוכו ואין צריך לומר בגפת ובעצים כופח שהסיקוהו בקש ובגבבא סומכין לו [א] ואין נותנין על גביו בגפת ובעצים אין סומכין לו אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי האי כופח היכי דמי אי ככירה דמי אפילו בגפת ובעצים נמי אי כתנור דמי אפילו בקש ובגבבא נמי לא אמר ליה נפיש הבליה מדכירה וזוטר הבליה מדתנור היכי דמי כופח היכי דמי כירה א"ר יוסי בר חנינא [יב]כופח מקום שפיתת קדרה אחת כירה מקום שפיתת שתי קדרות אמר אביי ואיתימא רבי ירמיה אף אנן נמי תנינא [יג]כירה [יד]שנחלקה לאורכה טהורה לרחבה טמאה כופח בין לאורכו בין לרוחבו טהור: **מתני'** [טו]אין נותנין ביצה בצד המיחם בשביל שתתגלגל ולא יפקיענה בסודרין ור' יוסי מתיר [יז]ולא יטמיננה בחול ובאבק דרכים בשביל שתצלה מעשה שעשו אנשי טבריא [יח]והביאו סילון של צונן לתוך אמה של חמין אמרו להם חכמים אם בשבת בחמין שהוחמו בשבת ואסורין ברחיצה ובשתיה אם ביום טוב בחמין שהוחמו ביום טוב ואסורין ברחיצה ומותרין בשתיה: **גמ'** איבעיא להו גלגל מאי אמר רב יוסף [כא]גלגל חייב חטאת אמר מר בריה דרבינא אף אנן נמי תנינא כל

[ב] כלים פ"ז מ"ג, [ג] [לקמן לט.], [ד] [צ"ל והמים. דבש תמר], [ה] [דף לו.: ד"ה וכ"ה אומרים, ועיי"ש.],

גליון הש"ס

תוס' ד"ה תנור כו' דשרינן קידרא חיתא ובשיל כמאכל בן דרוסאי. ק"ל הא שם לא מכר מן מאכ"ל אלא סתם ובכל שפיר דמי אלא דתוס' סתנו שם דהייט כמאכ"ל דהא קיימא לן כתנאי וא"כ אין עשו כאן הוכחה מזה דלמא בתמת תנור תמיר דמתאכ"ל אסור והאמרי' ובכל ש"ל הייט כפשוטו ובכ"ל נגמרי גם אמאי לא אוכחו כפשוטו דהא קתני ולא חלרה על גבי גחלים אלא כדי שיקרמו פניה מהרה הייט בתנור כמ"ש תוס' לעיל דף לז ע"א ד"ה אלא וכו' אף על גב דחלרה בתוכה היא, והייט ע"כ משום דחלרה אופין בתנור. עכ"פ לפ"ז אם מ"ק תמוה מאד:

הגהות הגר"א

[א] גמ' סומכין לו ואין נותנין. נ"ב ל"ל סומכין לו ונותנין כו':

רבינו חננאל

להחזירם הוא ששנינו אף מחזירין, אבל אם הניחם ע"ג קרקע אע"פ שהיה בדעתו להחזירם לכירה אסור. ואסיקנא לשמעתא בתרי לישני, וקי"ל כל כי האי גוונא בדאורייתא עבדינן לחומרא, ושבת איסורא דאורייתא היא. **תלאם** במקל או הניחם ע"ג המיטה או הניחם בכרעי המיטה אז פינם ממיחם למיחם, הני כולהו איבעו ולא איפשיטו ועלו בתיקו, וקי"ל כל תיקו דאיסורא לחומרא. **מתני'** תנור שהסיקו בקש וגבבא כו'. אוקמא אביי לא יסמוך. תניא כוותיה תנור שהסיקו בקש וגבבא אין סומכין לו ואין צ"ל [בתוכו. ואין צ"ל] על גביו, ואין צ"ל שהסיקו בגפת או בעצים. **כופח** שהסיקוה בקש וגבבא הרי הוא ככירה, בגפת ובעצים הרי הוא כתנור ואסור, ואע"פ שהוא גרוף וקטום. ואסיקנא כופח מקום שפיתת קדירה אחת, כירה מקום שפיתת ב' קדירות. ודייקינן לה מהא דתנן כירה שנחלקה לאורכה טהורה לרחבה טמאה, פירוש עדיין תורת כלי עליה דהא יכול לשפות [בה] אחת, כופח בין לרחבה בין לארכה טהורה. והאי כופח נפיש הבליה מדכירה וזוטר הבליה מדתנור. וקי"ל מתניתין בתנור של נחתומין, [ותנור של נחתומין] מפורש בלא יחפור [נ"ב כ:], אבל תנור [דידן] ככירה של נחתומין היא. **פיס' אין נותנין ביצה בצד המיחם בשביל שתתגלגל.** גלגל מאי, אמר רב יוסף גלגל חייב חטאת אמר מר בריה דרבינא אף אנן נמי תנינא כל

עין משפט נר מצוה

ט א ב ג ד ה ו ז מיי' פ"ג מהל' שבת הלכה טו:ט"ו ח ז י סמג לאוין סה טור"ע ס"מ סימן רנב סעיף ב:
י ח מיי' פט"ז מהל' כלים הלכה יג:
יא ט י מיי' פ"ט מהל' שבת הל' כ ג טוש"ע ס"מ סי' שיח סעיף ג:
יב כ מיי' פכ"ב מהל' שבת הלכה ג סמג שם טוש"ע ס"מ סימן שכו סעיף ג וסימן רנז סעיף ה ו וסעיף ח:
[יב] ל [מיי' פ"ט מהל' שבת הלכה כז]:

מוסף רש"י

לגרמיה הוא דעבד. אין מדם מוקה לו (ברכות מח).

תוס' ישנים

א) ולפי מתני' לכשהות תנן בתנור נמי אסור לכשהות אע"ג דקידרא ה מיחמא לעיל שרי ו' הכא מתניא ומתני' לי' לכשהות תנן אמאי דלא מתניא:
ב) ולפ"ז צריך למגרס בתר כמי ואל"ל ע"ג ואל"ל בתוכה ולפי גרסי' קומקמין גרסי' ונתנן לפניו ע"ג ולפיכך בתוכה:
ג) וכל דאפשיב לה כמאן שהוחמו בשבת משמע עפי כפי' לקמן:

מוסף תוספות

א. ד'אפילו בשבת', כל יום שבת משמע, לילו ויומו. רשב"ם. ב. דאצטריך לאפוקי דלא תימא דמחזירים מבעו"י קאמר. רשב"ם. ג. לגבי מטמין בדבר שאינו מוסיף [הבל]. פי' הרי"ן. ד. ותורמוס' ותניה בכל התנור. תוס' הכא"ם. ה. ובשיל. תוס' הכא"ם. ו. ואפי' אינו גרוף, ואתנור קאי בדקתני לעיל [א"כ] אמאי אסרינן לחת חבשיל בתנור. תוס' הכא"ם. ז. אלא הכי הו"ל למימר עבמאי עסקינן, אילימא על גביו ובשאינו גרוף וקטום הוא', כלומר רע"כ בשאינו גרו"ק הוא, ולא דק בלישנא. רשב"ם. ח. דהוה מוקמי' לה בגרו"ק. תוס' הכא"ם. והרי הוא כתנור, דאע"ג דגרוף וקטום, ע"ג אסור, דאי בכירה שפיר דמי. רשב"ם. ט. לפי מאי דהוה מפרש מתני'. תוס' הכא"ם. י. דאפי'. תוס' הכא"ם. יא. ל"ק מידי. תוס' הכא"ם. יב. ואע"ג דפרישית לעיל דמשמע לי' לאביי דמיירי בשאינה גרופה מדקתני בגפת ועצים, היינו דקתני לי' גבי איסורא, אבל הכא דגבי היתירא קתני לה, נקטיה לרבותא. תוס' הכא"ם.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

גמ' כל שבא בחמין. כל מלוח שבא בחמין מע"ש חוזרין וטורין אותו בחמין בשבת ואין בו משום תיקון שהרי נתקן כבר: **מדיחין.** שאין זה גמר מלאכתו אבל לא טורין: **חוץ מדג מלוח ישן או קוליים האיספנין.** דג שקורין טוניי"ש: **שהדחתו וזו גמר מלאכתו.** מדקרי ליה גמר מלאכתו ש"מ זהו ביטולו וחייב: **והא דתנן.** בפרק חבית נותנין כו' המיס: **לוגן בחמה.**[ג] בשמש: **דשרי.** דאין דרך ביטולו בכך ואמה בארו לא מיתלבא דליגזר הא אטו הא: **בתולדות האור.** כגון אם הותם הסולד הזה באור מתחילה: **דאפיר.** דהוי ביטול: **תולדות חמה.** שהותם הסולד בחמה: **אטו תולדות האור.** דמאן דחזי סבר דתולדות האור נינהו: **שמא יטמין ברמץ.** דמאן דחזי סבר מכלי האי לבשולי והאי לבשולי ותרוייהו דרך הטמנה מה לי רמץ מה לי חול ומשום הכי מודה ר' יוסי: **שמא יזיז עפר.** שמא לא יהא שם חול עקור לכל הצורך ואתי לאחזוי עפר הדבוק והוי חופר גומא: **עפר חיחוה.** כלומר חיחוה בעומק ליכא למיחש למזיז: **גג רותח.** שרתחו חמה: **ואין מגלגלין בסיד רותח.** דהוא תולדות האור: **ליבא למיגזר.** בגג רותח דהא לא מטמין ליה: **אלא.** לשמא יזיז עפר ויבקעו בו ליגזר: **לתוך אמה של חמין.** וחמי טבריא לאו תולדות האור נינהו ואפ"ה אסרו להו ומודה בהא ר' יוסי: **דדמיא להטמנה.** שמטמין מים בחמים: **מי סברים מעשה**[ה] **אפיפא קלי.** לפייעתא דחול ואבק ולאורויי דתולדות חמה כי האי גוונא אסירי לדברי הכל: **אירשא קלי.** אפלוגתא ורבנן הוא דאמרי לה אבל לר' יוסי כה"ג לא מיתסר אלא משום דהני תולדות האור נינהו: **והא מעשה.** דחמי טבריא דתולדות חמה נינהו ודמי לאפקעתא דסודרין דליכא למגזר לשמא יזיז ואסרי להו:

נטלה

ההוא תולדות אור הוא דחלפי אפיתחא דגיהנם אמר רב חסדא ממעשה

כל[ו] שבא בחמין מלפני השבת שורין אותו בחמין בשבת וכל שלא בא בחמין מלפני השבת מדיחין אותו בחמין בשבת חוץ מן המליח ישן וקוליים האיספנין שהדחתן זו היא גמר מלאכתן ש"מ: ולא יפקיענה בסודרין: והא דתנן[ז] נותנין תבשיל לתוך הבור בשביל שיהא שמור ואת המים היפים ברעים בשביל שיצננו ואת הצונן בחמה בשביל שיחמו לימא רבי יוסי היא ולא רבנן אמר רב נחמן [א]בחמה דב"ע לא פליגי דשרי בתולדות האור כ"ע לא פליגי דאסיר כי פליגי בתולדות החמה מר סבר גזרינן [ב]תולדות החמה אטו תולדות האור ומר סבר לא גזרינן: ולא יטמיננה בחול: וליפלוג נמי ר' יוסי בהא רבה אמר גזרה שמא יטמין ברמץ רב יוסף אמר מפני שמזיז עפר ממקומו מאי בינייהו איכא בינייהו עפר תיחוח מיתיבי רשב"ג אומר מגלגלין ביצה על גבי גג רותח ואין מגלגלין ביצה על גבי גג רותח בשלמא למאן דאמר גזרה שמא סיד רותח בשלמא למאן דאמר גזרה שמא יטמין ברמץ ליבא למיגזר אלא למאן דאמר מפני שמזיז עפר ממקומו ליגזר סתם גג לית ביה עפר ת"ש מעשה שעשו אנשי טבריא והביאו סילון של צונן לתוך אמה של חמין וכו' בשלמא למאן דאמר גזרה שמא יטמין ברמץ היינו דדמיא להטמנה אלא למאן דאמר מפני שמזיז עפר ממקומו מאי איכא למימר מי סברת מעשה טבריא אסיפא קאי אריש קאי לא יפקיענה בסודרין ור' יוסי מתיר והכי קאמרי ליה רבנן לר' יוסי הא מעשה דאנשי טבריא דתולדות חמה הוא ואסרי להו רבנן אמר להו דחלפי אפיתחא דגיהנם אמר רב חסדא ממעשה

להטמין מבעוד יום בדבר המוסיף הבל גזירה שמא יטמין ברמץ א)ושמא יתחב ולר"ש נראה דמה שהיו מתערבין צונן בחמין לא הוה דמי להטמנה וליכא למילף מינה דאיכא למימר דאסרי להו מפני שמבשל המיס צונניו[ג] ונראה לו דסילון[ד] לא היה מתערב בחמין כי היה מוקף מחיצות מכל צד והיו מתממין המיס צונניו שבסילון מחמת חמי טבריא[ה] ולא היו רוחצים בחמי טבריא עצמן לפי שריחן רע והשתא דמיא להטמנה שמיס צונניו היו טמונין בתוך החמין להתממ[ו]:

כל שבא בחמין מלפני השבת. פירוש שנתבשל לגמרי כדמפרש לקמן בפרק חבית (דף קמה:) כגון תלגנולת דרכי אבא שורין אותו בחמין[ז] אפילו בכלי ראשון[ח] וכל שלא כא כו'[ט] מדיחין אותו[י] לפירוש רש"ל דמפרש דעירוי[יא] ככלי שני[יב] אתי שפיר הכא לאין שורין אותו בכלי ראשון אבל מדיחין אותו מכלי ראשון דרך עירוי[יג] אבל לפר"ת דמפרש דעירוי[יד] הוי ככלי ראשון[טו] ע"כ מדיחין אותו מכלי שני קאמר וא"כ מאי איריא מדיחין אפילו שורין נמי[טז] ואומר ר"י דאפילו בכלי שני[יז] אין שורין דהואיל דהמיס חמין מיחזי כמבשל ואע"ג דתנן לקמן (דף מב:)[יח] אבל נותן לתוך הקערה או לתוך התמחוי[יט] היינו דוקא תבלין שהן עשויין למתק את הקדירה אבל מיחזי כמבשל אע"ג[כ] ה"ה שורין אותו כיון דאיירי בכלי שני והא דנקט מדיחין לאשמעינן דאפילו הדחה הויא גמר מלאכה במלית היפן וקוליים האיספנין: **שמא יטמין ברמץ.** אבל הפקעת סודרין לא גזרו אטו שמא יטמין ברמץ דסודרין לא דמו לרמץ ואטו סודרין שנתממו בחור לא בעי ר' יוסי למיגזר דאין דרך לחממן כל כך שלא יהיו נשרפין: **מפני שמזיז עפר ממקומו.** פי' בקונטרס מתוך שלא יהיה לו חול עקור כל הצורך לכסות אתי לאחזוי עפר הדבוק והוי חופר גומא וקשה לריב"א דהא ליכא איסורא דאוריתא בחופר גומא ואינו צריך לעקור מקום מן הגומא אבל בעינא בינה לא שייכא גומא והא דמשמע בגילה (שם) דבעפר תיחוח נמי שייך גומא צריך לומר לפי דהתם איירי שם מעט עפר תיחוח וסביבו קרקע קשה דכשמסיר עפר תיחוח משאר הגומא קיימא[כד] אבל הכא כשיש עפר תיחוח הרבה[כה] כשיעשה גומא אינה מתקיימת[כו] כי דופני הגומא יפלו ולא יוכלו להתקיים לפי שאין הקרקע קשה[כז]: **ואין מגלגלין ביצה על גבי סיד רותח.** קשה אדמפליג בין תולדות חמה לתולדות האור לפלוג בתולדות חמה גופייהו בין גג רותח לחול ואבק דרכים וגג לית ביה עפר ולמ"ד דשמא יטמין ברמץ אתי שפיר דמפליג בין גג רותח לסיד רותח שלא כדרך הטמנה אבל בתולדות חמה גופייהו לא מצי למיפלג אלא בין דרך הטמנה לשלא כדרך הטמנה דבחול נמי אם אינו מטמינו בו אלא מגלגלו על גביו שרי: **אלא** למ"ד **שמא** יזיז וכו'. ול"ת לרב יוסף אטו מי לית ליה גזירה שמא יטמין ברמץ והא מהאי טעמא אסרינן להטמין בדבר המוסיף הבל ויש לומר דמבעוד יום איכא למיגזר שמא יטמין ברמץ ושמא יתחב אבל הכא לא שייך למיגזר דאטו אי שרינן לבשל בחמי חמה ניחוש דילמא אתי לבשל בחמי אור בשבת וא"ת הא אסרינן משום שיכה להטמין אף כשאין מוסיף הבל גזירה שמא ירתיח ויש לומר דהני מילי בדבר המבושל איכא למיחש שמא ירתיח אבל ביטול גמור כי הכא לא טעו אינשי אטו תולדות חמה:

ממעשה

גמ' כל שבא בחמין. כל מלוח שבא בחמין מע"ש חוזרין וטורין אותו בחמין בשבת ואין בו משום תיקון שהרי נתקן כבר: **מדיחין.** שאין זה גמר מלאכתו אבל לא טורין: **חוץ מדג מלוח ישן או קוליים האיספנין.** דג שקורין טוניי"ש: **שהדחתו וזו גמר מלאכתו.** מדקרי ליה גמר מלאכתו ש"מ זהו ביטולו וחייב: **והא דתנן.** בפרק חבית נותנין כו' המיס: **לוגן בחמה.**[ג] בשמש: **דשרי.** דאין דרך ביטולו בכך ואמה בארו לא מיתלבא דליגזר הא אטו הא: **בתולדות האור.** כגון אם הותם הסולד הזה באור מתחילה: **דאפיר.** דהוי ביטול: **תולדות חמה.** שהותם הסולד בחמה: **אטו תולדות האור.** דמאן דחזי סבר דתולדות האור נינהו: **שמא יטמין ברמץ.** דמאן דחזי סבר מכלי האי לבשולי והאי לבשולי ותרוייהו דרך הטמנה מה לי רמץ מה לי חול ומשום הכי מודה ר' יוסי: **שמא יזיז עפר.** שמא לא יהא שם חול עקור לכל הצורך ואתי לאחזוי עפר הדבוק והוי חופר גומא: **עפר חיחוה.** כלומר חיחוה בעומק ליכא למיחש למזיז: **גג רותח.** שרתחו חמה: **ואין מגלגלין בסיד רותח.** דהוא תולדות האור: **ליבא למיגזר.** בגג רותח דהא לא מטמין ליה: **אלא.** לשמא יזיז עפר ויבקעו בו ליגזר: **לתוך אמה של חמין.** וחמי טבריא לאו תולדות האור נינהו ואפ"ה אסרו להו ומודה בהא ר' יוסי: **דדמיא להטמנה.** שמטמין מים בחמים: **מי סברים מעשה**[ה] **אפיפא קלי.** לפייעתא דחול ואבק ולאורויי דתולדות חמה כי האי גוונא אסירי לדברי הכל: **אירשא קלי.** אפלוגתא ורבנן הוא דאמרי לה אבל לר' יוסי כה"ג לא מיתסר אלא משום דהני תולדות האור נינהו: **והא מעשה.** דחמי טבריא דתולדות חמה נינהו ודמי לאפקעתא דסודרין דליכא למגזר לשמא יזיז ואסרי להו:

נטלה

ההוא תולדות אור הוא דחלפי אפיתחא דגיהנם אמר רב חסדא ממעשה

כל[ו] שבא בחמין מלפני השבת שורין אותו בחמין בשבת וכל שלא בא בחמין מלפני השבת מדיחין אותו בחמין בשבת חוץ מן המליח ישן וקוליים האיספנין שהדחתן זו היא גמר מלאכתן ש"מ: ולא יפקיענה בסודרין: והא דתנן[ז] נותנין תבשיל לתוך הבור בשביל שיהא שמור ואת המים היפים ברעים בשביל שיצננו ואת הצונן בחמה בשביל שיחמו לימא רבי יוסי היא ולא רבנן אמר רב נחמן [א]בחמה דב"ע לא פליגי דשרי בתולדות האור כ"ע לא פליגי דאסיר כי פליגי בתולדות החמה מר סבר גזרינן [ב]תולדות החמה אטו תולדות האור ומר סבר לא גזרינן: ולא יטמיננה בחול: וליפלוג נמי ר' יוסי בהא רבה אמר גזרה שמא יטמין ברמץ רב יוסף אמר מפני שמזיז עפר ממקומו מאי בינייהו איכא בינייהו עפר תיחוח מיתיבי רשב"ג אומר מגלגלין ביצה על גבי גג רותח ואין מגלגלין ביצה על גבי גג רותח בשלמא למאן דאמר גזרה שמא סיד רותח בשלמא למאן דאמר גזרה שמא יטמין ברמץ ליבא למיגזר אלא למאן דאמר מפני שמזיז עפר ממקומו ליגזר סתם גג לית ביה עפר ת"ש מעשה שעשו אנשי טבריא והביאו סילון של צונן לתוך אמה של חמין וכו' בשלמא למאן דאמר גזרה שמא יטמין ברמץ היינו דדמיא להטמנה אלא למאן דאמר מפני שמזיז עפר ממקומו מאי איכא למימר מי סברת מעשה טבריא אסיפא קאי אריש קאי לא יפקיענה בסודרין ור' יוסי מתיר והכי קאמרי ליה רבנן לר' יוסי הא מעשה דאנשי טבריא דתולדות חמה הוא ואסרי להו רבנן אמר להו דחלפי אפיתחא דגיהנם אמר רב חסדא ממעשה

איבא בינייהו **עפר תיחוח.** פירש בקונטרס דבעפר תיחוח לא שייכא גומא והא דמשמע בגילה (שם) דבעפר תיחוח נמי שייך גומא צריך לומר לפי דהתם איירי שם מעט עפר תיחוח וסביבו קרקע קשה דכשמסיר עפר תיחוח משאר הגומא קיימא[כד] אבל הכא כשיש עפר תיחוח הרבה[כה] כשיעשה גומא אינה מתקיימת[כו] כי דופני הגומא יפלו ולא יוכלו להתקיים לפי שאין הקרקע קשה[כז]: **ואין מגלגלין ביצה על גבי סיד רותח.** קשה אדמפליג בין תולדות חמה לתולדות האור לפלוג בתולדות חמה גופייהו בין גג רותח לחול ואבק דרכים וגג לית ביה עפר ולמ"ד דשמא יטמין ברמץ אתי שפיר דמפליג בין גג רותח לסיד רותח שלא כדרך הטמנה אבל בתולדות חמה גופייהו לא מצי למיפלג אלא בין דרך הטמנה לשלא כדרך הטמנה דבחול נמי אם אינו מטמינו בו אלא מגלגלו על גביו שרי: **אלא** למ"ד **שמא** יזיז וכו'. ול"ת לרב יוסף אטו מי לית ליה גזירה שמא יטמין ברמץ והא מהאי טעמא אסרינן להטמין בדבר המוסיף הבל ויש לומר דמבעוד יום איכא למיגזר שמא יטמין ברמץ ושמא יתחב אבל הכא לא שייך למיגזר דאטו אי שרינן לבשל בחמי חמה ניחוש דילמא אתי לבשל בחמי אור בשבת וא"ת הא אסרינן משום שיכה להטמין אף כשאין מוסיף הבל גזירה שמא ירתיח ויש לומר דהני מילי בדבר המבושל איכא למיחש שמא ירתיח אבל ביטול גמור כי הכא לא טעו אינשי אטו תולדות חמה:

ממעשה

מסורת הש"ס

ו) לקמן קמה:, ז) שם קמ:, ח) נ"ל כלגן. מיס לוגנין: בחמה. וכו'. מלור דבגן,

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה מי סברת מעשה טבריא אפיפא:

גליון הש"ם

גמרא דחלפי אפיתחא דגיהנם. עיין מולין דף ח ע"א תוס' ד"ה בחמי טבריא:

מוסף רש"י

כל שבא בחמין. כלומר שנתבשל (לקמן קמה:). שורין אותו בחמין בשבת. כלי שיאם ניתוח (שם). וכל שלא בא בחמין מלפני השבת. כגון בשר יבש שאוכלין אותו מי על ידי הדחק (שם). מדיחין אותו. ולא תמרגין אותו כיבולה, אבל לא שורין (שם). חוץ מן המליח ישן. דג מלוח של שבת שעברה (שם). וקוליים האיספנין. שם דג שאוכלין אותו מתמת מלחו על ידי הדחה בחמין, והבן אפילו הדחה נמי לא, שאינו גמר מלאכתן והוי כיבול (שם). נותנין תבשיל לתוך הבור. שאין בו מיס (לקמן קמה:). בשביל שיהא שמור. שלא יפקיע מתמת הותם (שם). ואת המים היפים ברעים בשביל שיצננו. כלי מלא מיס יפיס לתוך מקוה מיס רעים להשתמר שיצננו ולא יחמו (שם).

תוס' ישנים

א) א וביו"ט נמי אסרי שמא יחתה לאף ביו"ט אסור לתחות לגרך דאיכא ב: ב) ואין נראה כ"כ קושיא דלא מיישבין שמא יחפור בתעשיה כא אלא בחול דוקא מיישבין ובאאין לו כל הצורך וחפר לו מעט:

רבינו חננאל

כענין מליח ישן וקוליים האיספנין שהדחתן היא גמר מלאכתן. ולא יפקיענה בסודרין, ור' יוסי מתיר. ואוקמה רב נחמן [בחמה כ"ע לא פליגי דשרי] בתולדות האור כולי עלמא לא פליגי (דשרי) [דאסור], כי פליגי בתולדות חמה, ת"ק סבר גזרינן תולדות חמה אטו תולדות אור, ור' יוסי סבר לא גזרינן. ואמרו ליה רבנן לרבי יוסי והא מעשה שעשו אנשי טבריא שתולדות חמה הוא ואסרי להו רבנן לאנשי טבריא. אע"ג דדחי ר' יוסי ואמר תולדות אור הן, קי"ל כת"ק. אמר רב חסדא

יג א ב מיי' פ"ט מהל' שבת הלכה ג ופכ"ב הלכה ט סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סימן שיח סעיף ג:

לעזי רש"י

טונינ"א. טונה.

מוסף תוספות

א. (וקשה) למה אסרו ביו"ט, דהא איסור הטמנה בדבר המוסיף אינו אלא בערב שבת גזירה שמא יחתה בגחלים, וחתויי גחלים מותר הוא ביו"ט. ריטב"א. ב. דכיון דרחיצה אסורה ביו"ט, וכותנתם במים אלו לרחיצה. ריטב"א. ג. בחמי טבריה. ריטב"א. ד. זה הי' עובר בתוך האמה ופיתו יוצא לחוץ. מי' הר"ן נט: סוד"ה ממעשה. ה. ומימיו יוצאין ונשפכין לגומא שבקרקע. מי' הר"ן נט: סוד"ה ממעשה. ו. והו"ל מטמין בדבר המוסיף שאסרו חכמים. ריטב"א. ז. כדי שתתרכך יותר. מי' הר"ן. ח. לאחר שהוגעבר מן האש. תוס' הלא"ש. ט. שלא נתבשלה כ"צ, אע"פ שנתבשלה כמאכל ב"ד, דתו לא אפשר לאחיובי עלה משום בשול, אפ"ה. מי' הר"ן. י. כלומר, אין שורין אותו בכלי ראשון, אבל שופכין מכלי ראשון עליו. תוס' הלא"ש. משום דכיון דע"ג האור ממש אסור וכו' בתולדות האור נמי מחמרינן לי' הואיל ולא נתבשל כ"צ. מי' הר"ן. יא. מכלי ראשון. ריטב"א. לאו ככלי ראשון הוא, [אלא]. מי' הר"ן. יב. ואפי' כדי קליפה לא מבשל. ריטב"א. יג. דאין כאן בישול. תוס' הלא"ש. יד. דכלי ראשון. מי' הר"ן. טו. קשה, אמאי שרי לשפוך עליו מכלי ראשון. תוס' הלא"ש. אפ' הדחה תיתסר, דכלי ראשון מבשל הוא קצת, אפ' בהדחה. ריטב"א. טז. דכלי שני אינו מבשל. ריטב"א. יז. (ו)דוקא מדיחין, אבל. תוס' הלא"ש. יח. האלפס והקדירה שמעבירן מרותחין לא יתן לתוכן תבלין. תוס' הלא"ש. יט. אלמא שרי לשרות בכלי שני. תוס' הלא"ש. כ. (ו)לאו דוקא מדיחים. ריטב"א. כא. דה"ק דסתם גג לית ביה עפר דניחוש ביה שמא יחפור, שלא יקלקל את גגו. תוס' הלא"ש ד"ה סתם. כב. גזירה. תוס' הלא"ש ד"ה סתם. [אר] דסתם גג הוא טוח בטיט יפה ובסיד, וכשאדם חופר, אינו עוקר משם עפר אלא כעין רגבים מדובקים. ריטב"א. כג. דאפי' טלטול מן הצד ליכא, שאינו מטלטלו, אלא. הנהות מרדכי. כד. בדפנות של קרקע קשה. רשב"א. כה. בעומק ומן הצדדין, דבעפר תיחוח ממש ליכא משום גומא. רשב"א. כו. וכשנוטל ממנו לעשות גומא היא מתמלאת מיד מן העפר שסביבותיה. ריטב"א. כז. והשתא ליכא גומא כלל. ריטב"א.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

ממעשה שעשו אנשי טבריא ואסרו להם בטלה הטמנה מבע"י בדבר המוסיף הבל. וא"מ מה צריך למילף ממעשה דאנשי טבריא הא תמני' היא דאין טוענין בדבר המוסיף הבל בפרק במה טוענין (לקמן ד' מז: ושם) ומבע"י איירי דמשמיטה אפי' בדבר שאינו מוסיף הבל אסור כדאמרינן בפ"ב (לעיל דף לד.) ותו"י דמתניתין דלקמן איכא לאוקמה בזין השמשות אבל מבעוד יום ה"א דאסי[א] וא"מ והא קתני טוענין בגיזי צמר ואין מטלטלין אותן ואי אין הן השמשות[ב] אין טוענין בהן והא אסור לטלטלן[ג] וי"ל דהוה מוקמינן כר' דאמר (לעיל ד' מ:) כל דבר שהוא משום שבות לא גזרו עליו בין השמשות וא"מ אי כר' אתיא[ד] אי מבעוד יום שרי להטמין ביה"ש ומי שרי דבל דבר שהוא משום שבות כו'[ה] וי"ל דה"א בהטמנה המירו וה"ר שמואל מוורדין מפרש[ו] ממעשה אנשי טבריא[ז] בטלה הטמנה[ח] דאסור אפי' לאוקמי דקתני ואסורין בשמיה וה"ר יונה מפרש [ט]בטלה אפי' בקדירה חיישא והיינו דקאמר בטלה משמע לגמרי מכל דבר: **אלא** פניו ידיו **ורגליו כו'.** הכל היה יכול לדקדק מסיפא דקתני בי"ט כחמין שהוחמו בי"ט[ט] אלימא רחיצה כל גופו הא הוחמו מעי"ט שרי והא לקמן אסר רחיצה בי"ט דקתמר' למחר נכנס ומזיע אבל דוחך לא ודוקא שטיפה שרי בבית המיון[יא] אלא דרך הס"ם[יב] מה שיכול לדקדק מריש מדקדק[יב] ומיהו קשה לרשב"ל דמגופה דמתניתין הוי מצי למידק בלא הך בריי"תא דמייתי מדקתני ואסורין בשמיה כ"ש פניו ידיו ורגליו דאסיר: **אלא אם כן ראויין לשתיה.** נראה לר"י[יג] דווקא שמחמם אותם לצורך שתיה אבל[יג] לצורך רחיצה אע"ג דראויין לשתיה אסרי ב"ש[יד] דהא ליתי להו מתון[יד] (בגמ' ד' יב. ושם) ובפ"ב דבילה (ד' כא: ושם) אסרי ב"ש מדורה בהתמצה בנגדה ואע"ג דראויה היא לבשל ולאפות[טו] ועוד אומר ר"י דמהכא נמי יש לדקדק דאי שרו ב"ש לצורך רחיצה משום דראויין לשתיה א"כ לא אתיא מתני' אפי' כב"ש דקתני[טז] ואסורין בחמיה ומותרין בשמיה [יז]מחלוקת בקרקע אבל בכלי דברי הכל אסור אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן הלכה כרבי יהודה א"ל רב יוסף [יח]בפירוש שמיע לך או מכללא שמיע לך מאי כללא דאמר רב תנחום א"ר יוחנן א"ר יגאי אמר [יט](רב) כל מקום שאתה מוצא שנים חלוקין ואחד מכריע הלכה כדברי המכריע חוץ [כ]מקולי מטלניות שאף על פי שרבי אליעזר מחמיר ורבי יהושע מיקל ור' עקיבא מכריע אין הלכה כדברי המכריע הדא דרבי עקיבא תלמיד הוא ועוד הא הדר

בטלה הטמנה. נראה לר"י הטמנה בדבר המוסיף הבל דהא מבע"י נתנו שם הסילון ומפני שהלונען מתחממין בכך ואע"ג דממילא אסור: **לסילוניהו.** לסילונין שלהן שחזרו בהן: **רחויין לשפיה.** לשתיה ואי בעי רוחץ בהן פניו: **לשפשפה.** שנותן על גופו ומשתמש: **והאי מגא.** ר' שמעון היא דמתיר להשתמש כל גופו בשבת בחמין שהוחמו מע"ש והיינו דקאמר בשבת בחמין שהוחמו בשבת אסור [ח]ומ"ש דקתני אלימא רחיצת כל גופו אלא חמין שהוחמו בשבת הוא דאסורין הא חמין שהוחמו מע"ש מותרין והתניא[ט] חמין שהוחמו מע"ש למחר רוחץ בהן פניו ידיו ורגליו אבל לא כל גופו אלא פניו ידיו ורגליו אימא סיפא [י]בי"ט כחמין שהוחמו בי"ט ואסורין ברחיצה ומותרין בשתיה לימא תנן סתמא בבית שמאי דתנן [כ]בית שמאי אומרים לא יחם אדם חמין לרגליו אא"כ ראויין לשתיה וב"ה [כא]מתירין א"ר איקא בר חנניא [כב]לא ישתטף אדם כל גופו בין בחמין ובין בצונן דברי ר"מ ר"ש מתיר [כג]ר' יהודה אומר בחמין אסור בצונן מותר אמר רב חסדא מחלוקת בכלי אבל בקרקע דברי הכל מותר והא מעשה דאנשי טבריא בקרקע הוה ואסרי להו רבנן אלא אי איתמר [כד]הכי איתמר [כה]מחלוקת בקרקע אבל בכלי דברי הכל אסור אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן הלכה כרבי יהודה א"ל רב יוסף [כו]בפירוש שמיע לך או מכללא שמיע לך מאי כללא דאמר רב תנחום א"ר יוחנן א"ר יגאי אמר [כז](רב) כל מקום שאתה מוצא שנים חלוקין ואחד מכריע הלכה כדברי המכריע חוץ [כח]מקולי מטלניות שאף על פי שרבי אליעזר מחמיר ורבי יהושע מיקל ור' עקיבא מכריע אין הלכה כדברי המכריע הדא דרבי עקיבא תלמיד הוא ועוד הא הדר

שיעור לרגליו אבל לצורך כל גופו לא והיינו טעמא שהבגדים חשודים לפעמים שיחממו עיקרן לרחיצה:

וב"ה מתירין. משמע דוקא לרגליו אבל לצורך כל גופו[ב] לא וכן משמע בכולה שמעתין דמתמיהין בחמין שהוחמו בי"ט כחמין שהוחמו בשבת וגזרו על הזיעה ביו"ט כמו בשבת דלאמר בגיטה בהמניא (לב.) ולקמן (דף מ. ושם) מ"ל משמע שאסור לעשות הצערה[כא] משום רחיצה שאם לא כן לא היו גוזרים על הזיעה ומימה דמ"ש הצערה דרחיצה מהצערה דזיעה דשרי מדאורייתא דלמוכח התם[כב] ואומר ר"י בשם ריב"ץ דרחיצה אינה אלא לתענוג ואסורה[כג] כמו מוגמר דאסור בפ"ק דכתובות (ד' ז. ושם) משום דאין שוה לכל נפש וכן משמע בירושלמי דהיינו טעמא דרחיצה[כד] אבל[כה] זיעה שוה היא לכל נפש דאינה תענוג אלא[כו] לברייאות[כז] והא דתניא לקמן (ד' מ.) מרחץ שפקקו נקביו מעי"ט לא לכל נכנס ומזיע[כח] ה"ה אפי' חוסם בו ביום[כט] אלא[ל] נקט מעי"ט דאפ"ה בוקא מזיע אבל רוחץ[לא] לא:

בין חמין בין בצונן. נראה לר"י דהיינו אפי' חמין שהוחמו מע"ש דהא אוסר אפי' צונן ומסתמא בהכי ממין אסיר ר' יהודה[לב] ועוד דמסתמא לא מייתי בדעבדי איסורא והאי תנא הוא דקאמר היינו ר"ש[לג] ועוד אומר ר"י דיש להוכיח דבחמין שהוחמו מע"ש פליגי דאמר בפרק תבא (לקמן ד' קמז. ושם)[לד] מה חמי מוציא חמין אף מי מערה ממין הרוחץ דיעבד אין לכתחילה לא מכלל דלהשתמש אפי' לכתחילה מני ר"ש היא דתניא לא ישתמש בו' ואי בשהוחמו בשבת פליגי אבל מערב שבת שרי ר' יהודה אמאי צריך לאוקמה כר"ש לוקמה כר' יהודה ובהוחמו מע"ש דהא דומיא דחמי מערה אסיר ר' יהודה: **והא מעשה דאנשי טבריא** בקרקע הוה **ואסרי** להו. הקשה ה"ר אליעזר ממי"ץ מאי פריך התם דוחמו בשבת דקתני כחמין שהוחמו בשבת משמע דבהוחמו מע"ש שרי[ג] והכא בהוחמו מע"ש פליגי דפרישית ומפרש הר"ל יוסף דס"ל להש"ס מדמתמיר ר"מ כ"כ דאוסר אפי' צונן[לו] מתמיר נמי לאסור[לז] ע"ש אמו שבת[לח] ולהכי פריך והא מעשה דאנשי טבריא בקרקע הוה ואסרי להו[לט] בהוחמו בשבת[מ] ורב חסדא קאמר אבל בקרקע ד"ש מותר אפי' בהוחמו בשבת דהא לר"מ אי הוה אוסר להו בהוחמו בשבת דהא דומיא דמי מערה אסיר בהוחמו מע"ש נמי הוה אוסר דר"מ אוסר להשתמש בצונן אפי' בקרקע כדמסיק דבקרקע פליגי ובפרק שמונה קרצים (לקמן דף קט. ושם) משמע דשרי דקאמר התם רוחצין במי גרר ובמי חמתן ובמי עקיא ובמי טבריא אבל לא בים הגדול ומרמיהו רוחצין במי טבריא ובים הגדול כו' ומוקים בתרייתא כר' מאיר וי"ל דבקרקע דהכא דאסר דומיא דכלי דמי לחדש רוחץ בחמין והתם בנהר תירו שנראה כמיקר בנהר ואפי' בחמי טבריא לא דמי לחדש רוחץ בחמין:

אמר רבה בר בר חנה פ[מא]**הלכה כר'** יהודה. אע"ג דר' יוחנן אית ליה הלכה כסתם משנה[מב] הכא משום דר' יהודה מכריע הוא[מג] אין הלכה כסתם וקשה דבפרק קמא דפסחים (דף יג. ודף כא. ושם) פריך וימא מר הלכה כר' מאיר דתסם לן תנא כוותיה אע"ג דסבר דרבן גמליאל מכריע הוא דפריך בתר הכי וימא מר הלכה כרבן גמליאל דהוה ליה מכריע וי"ל דתסם דהכא גריע מההוא דתסם דהכא דתסם במתני' ומתלוקת בברייתא והלכה ממכריע ומיהו אי לאו הכרעה הוה הלכה כסתם מתני' אע"ג דמתלוקת בברייתא: (נעיל) **הא** חמין שהוחמו **מבעוד יום מותרים והתניא** חמין שהוחמו בו'. מימה לוקי הכיא בריי"תא דאסרה בכלי משום דהרואה אומר בחמין מותרין[מד] בקרקע כדמפליג בסמוך בין כלי לקרקע וי"ל דדוקא בשיטוף דקיל איכא לפלוגי אבל בהוחמה דחמירא לא מסתברא לפלוגי בהכי:

הילמא

עין משפט נר מצוה

יד א ב מיי' פ"ז מה"מ מהל' יו"ט הלכה עז סמג לאוין עה טוש"ע או"ח סימן תקיז סעיף כ:

טו ג ד מיי' פכ"ג מה"מ שבת הלכה ג סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שכו סעיף ג:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והא תנא וכו' שהוחמו בשבת אסור בחריצה הא שהוחמו:

מוסף רש"י

לא יחם אדם חמין לרגליו. לרחוץ רגליו, אוכל נפש המיר המצוה ולא לשבעיר אור בשביל רחיצה (ביצה כא:).

תוס' ישנים

(א) הא דלא מיימי בעבר ושהה מהכא דלקמן דשאני הטמנה דיש להחמיר:

(ב) ואם תאמר ולימא דמתני' קודם גזירה וי"ל דמשמע דאחר גזירה דגזירה קדמוני' היתה:

(ג) ותה"מ מפרש דחמין שהוחמו מע"ש הייט שנתלקו מעל האור מע"ש ושהוחמו בשבת הייט נמי שהוחמו מע"ש כל זמן אך מתחממים והולכין גם בשבת דומיא דאגמי טבריא ודהכהו פליגי ר"מ ור"י ור"ש ודומנן קרי שהיו חמין כבר ונצטננו אבל בנתתלקו מע"ש אפילו ר"מ מודה דשרי להשתמש ולא לרחוץ ואפי' תנא הוא ר"מ ור"י דאסרי חמין שנתחממין והולכין גם בשבת והשתא פריך שפיר דאם מעשה דאנשי טבריא בקרקע הוי ותיימב נמי הכיא דפ' שנתנה שלים דאמי ר"מ לרחוץ בקרקע וכן בפרק תבא דמוקי כר"ש:

מוסף תוספות

א. אבל מעשה דאנשי טבריה דייקינן שפיר דאסור מבעוד יום, שמי הסילון היו מתחממין מבע"י מדקתני 'בחמין שהוחמו בשבת' מכלל דלאו בשבת הוחמו. תוס' כלא"ם. ב. איריי. תוס' כלא"ם. ג. א"ר ה"ק, טומנים בהם מבע"י, ואין מטלטלים אותם משחשכה ולא בביה"ש. ריטב"ש. ד. הכי הר"א דמבע"י שרי להטמין בדבר המוסיף הבל ובביה"ש אסור, הא. תוס' כלא"ם. ה. א"כ, אפ' בדבר המוסיף הבל יטמין, כדרך שהוא מטמין מבע"י. רבינו ר"ל. ו. דאי ממתני' דאין טומנים בגפת ובזבל, הר"א דהני מילי לכתחילה, אבל בדיעבד לא מיתסר החבשיל, ואז לא יהיו העולם נמנעים מלהטמין בדבר המוסיף, אבל. ריטב"ש. ז. ואסרו להם בדיעבד. ריטב"ש. ח. שכיון שאסרו להם התבשיל נזהרו בכך. מי כר"ן. ט. ובמאי. תוס' כלא"ם. י. מרחץ שפקקו נקביו מערב יו"ט. תוס' כלא"ם. יא. אל[מא] פניו ידיו ורגליו תנן סתמא כב"ש. תוס' כלא"ם. יב. ובתר, דייק מסיפא. תוס' כלא"ם. יג. אם לא הי'

מסורת הש"ם

(ה) [לקמן מ.], ג) ביצה כא:, ג) [לקמן קמז.] ע"ש תוספתא פ"ד, ד) [בכורות ט. וש"נ], ה) [ע"ל רפז], ו) [לעיל כט.], ז) [וכ"כ תוספות עירובין טז. ד"ה אימא ובכתובות נא. ד"ה מני ודף פט. ד"ה ש"מ וב"ב כ. ד"ה הא ועי' תוס' לקמן מו: ד"ה כבתה ותוס' בכלות מב. ד"ה הקבו ותוספות ב"מ יג: ד"ה הא מנני וע"ע רש"י ב"מ כג: ד"ה הא אל בי"ב], ח) [אמר ר' יוחנן הלכה מו'],

גליון הש"ם

גמ' הבי איתמר מחלוקת בקרקע, עי' מ"ק דף יט ע"ב תוס' ד"ה אפילו בקדירה חייתא. עי' לקמן דף מז ע"ב תוס' ד"ה במה עוסקין: ד"ה אא"כ וכו' נראה לר"י דוקא שמחמם. עי' לקמן דף עו ע"ב תוס' ד"ה הואיל ולאוין: בא"ד דהא ליתי להו מתון. דבריהם צ"ע לענין מתון מה הפרש בין ראויים לו לאינן ראויים. ולפימי בבא"מ שהוסיף ומקן בלית ליה מתון ליה הואיל ויסוד זה נמחל מפיליכת הגמ' דפמים דף מז ע"ב וכמ"ש התוס' שם ד"ה אהבעבה לא ליתיה ועע"ע ובתשובה וגם בדרכות האלרבמי בזה בעמ"ש: בא"ד בראטרינן פרק הדר נשיילה. ק"ל למלי הוליכו לרחיה זו דלפשר לצרך מילה עדיף. הא להדיא איתא בריי"תא עדוכה בבילה ממנה נמחנים מים אע"פ שא"ל אלא לקיחון אחד:

רב נסים גאון

חדא דר' עקיבא לגבי רבי אליעזר ורבי יהושע תלמיד הוא. פירוש שלו המצאנו בנדרים בפרק הנודר מן המבושל (דף נ) ר' עקיבא אקדשא ליה בתתיה דבר כלבא שבוע כו'. אמרה לו זיל הוי בבי רב, אזל הוה י"ב שנין קמיה רבי אליעזר ורבי יהושע. ובהרבה מקומות המצאנו כשהוא מדבר עם אחד מהן אומר ר' תרשני לומר לפניך דבר אחד ממה שלימדתני תגד דאלך [תמצא זה] בר"ה (כה:) בשעה ששיגר רבן גמליאל לר' יהושע גזור אני עליך שתבוא אצלי במקלך כו', דתניא הלך ר"ע לר' יהושע מיצר, א"ל ר"ע ר' תרשני לומר לפניך דבר שאחד שלימדתני. ובסנהדרין (דף סז) ר"ע אומר משום ר' יהושע שנים מלקטין קישואין כו', ובתלמוד אמרו גמרה מר' אליעזר ולא סברה הדר גמרה מר' יהושע ואסברא ניהליה. ועוד הא הדר ביה רבי עקיבא לגבי ר' יהושע. מפורש זה בפרק במה מדליקין (דף כמ).

רבינו חננאל

מדאסרו להם רבנן שמע מינה דבטלה הטמנה בדבר המוסיף ואפילו מבעוד יום. אסיקנא דכופה מקום שפיתת קדירה אחת הוא, ואם הוסק בגפת או בעצים הרי הוא כתנור ואסור לסמוך בו, וכ"ש בתוכו או על גבו, וכן לשהות בו

אע"פ שהוא גרוף וקטום אסור. נמצא האסור שני פנים, צונן שלא החומו כל עיקר, ותבשיל שהתחיל להבשל ולא הגיע למאכל בן דרוסאי, והמותר שני פנים, חמין שהוחמו ולא בשלו כל עיקר, ושבשלו כמאכל בן דרוסאי ואפילו בשלו כל צרכו מותר. ומאי דקשי ליה זיקא, מסקנא כלישנא בתרא וכרב אשי דבין דגדיא ובין דבר אחר בין שרוק ובין שלא שריק שרי. לא יטמינגה בחול ובאבק דרכים בשביל שתצלה דברי הכל אסור. מעשה שעשו אנשי טבריא הביאו סילון של צונן כו'. אין הלכה כאנשי טבריא דהא תבריהנהו לסילוניהו. אוקימנא הא דתנן אסור ברחיצה, להשתפך בהן כל גופו ור' שמעון היא דשרי בחמין שהוחמו מע"ש להשתטף, דתניא אסור להשתטף בין בחמין בין בצונן דברי רבי מאיר, ורבי שמעון מתיר, רבי יהודה אומר בחמין אסור בצונן מותר. אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן הלכה כר' יהודה.

מחממם לצורך שתיה [אלא]. תוס' כלא"ם. יד. שהוחרמה מלאכה לצורך הותרה נמי שלא לצורך. רמב"ן. [ד]בעינן צורך אוכל נפש. ריטב"ש. טו. ר"ראויין" דהכא פי' מוכנין. רשב"ם. טז. ביו"ט כחמין שהוחמו ביו"ט. תוס' כלא"ם. יז. כיון שהוחמו לדעת רחיצה. רשב"ם. יח. כדי צורך רחיצה. ריטב"ש. יט. גבי ינוקא דאשתפוך חמימי'. תוס' כלא"ם. כ. היכא דאינן רואיים לשתיה. תוס' כלא"ם. כא. מן התורה. תוס' כלא"ם. כב. דאפי' לעשות פחמים ולמוסרן לאולירין מותר מן התורה. תוס' כלא"ם. כג. מדאורייתא. מי' כר"ן. כד. דבעי התם מותר לשתות ואסור לרחוץ, ומתרץ [לאו משום דכתיב] 'אך אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם'. רמב"ן. כה. פניו ידיו ורגליו צורך כל נפש, וכן, רמב"ן. כו. משום רפואה היא, לשמור. מי כר"ן. כז. והכל צריכין לה, משא"כ ברחיצה. מי כר"ן. כח. לאו דוקא פקקו נקביו מערי"ט אלא. תוס' כלא"ם. כט. שרי להזיע. תוס' כלא"ם. ל. משום רחיצה. תוס' כלא"ם. לא. (ד)אע"ג דמערי"ט הוסק. תוס' כלא"ם. לב. דהא מכריע עבוד לי' תלמודא. ריטב"ש. לג. דשרי בהוחמו בערי"ש, אבל אם הוחמו בשבת לא הוה שרי. תוס' כלא"ם. לד. 'הרוחץ במי מערה ובחמי טבריה מסתפג באלונטית', דייקי בגמ'. ריטב"ש. לה. אלא ש"כ דפלוגתא דהני תנאי דשהוחמו מער"ש, אבל בהוחמו בשבת אפי' ליגע באצבע קטנה אסיר בהם לדברי הכל. ריטב"ש. לו. בכלי. תוס' כלא"ם. לז. בחמין שהוחמו. תוס' כלא"ם. לח. כל מה שהיה אוסר אם הוחמו בשבת, ולא הי' מתיר בהוחמו מער"ש אלא מה שהי' מתיר אם הוחמו בשבת. תוס' כלא"ם. לט. לכל הפחות בחמין. תוס' כלא"ם. מ. וא"כ לר"מ יהא אסור אפי' הוחמו מער"ש. תוס' כלא"ם. מא. ברוחץ בגומא. תוס' לקמן קט. ד"ה ולמלן. מב. ומתני' [ר"ש היא. רמב"ן] [ד]שריא בקרקע חמין שהוחמו מער"ש. תוס' כלא"ם. מג. במקום מלוכלת דבריי"תא, ובהכרעה. רשב"ם. מד. דשריא, דוקא. תוס' כלא"ם.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

הדר ביה רבי עקיבא. כדאמרינן בפירקין דלעיל (דף כט:). לשון מכריע מכביד מטה כף מאזנים ומכריע את שכנגדו. כגון הכא בחמין אסור השתא הוה ליה ר' שמעון דמתיר בחמין ימיד במקום שנים נמצא ר' יהודה מכביד את כף המשקולת שהרי ר' יהודה עם רבי מאיר שנים לאיסור ובצונן מותר הוי ליה ר' מאיר בצונן ימיד במקום שנים נמצא ר' יהודה מכביד את כף המשקולת: **ה"מ.** דא"ל יוחנן הלכה כדברי המכריע במכריע במשנה כי ההיא דמטוליות: **קעין פניו.** כלומר כל אחד בפני עצמו: **רוחץ בהן כל גופו.** ביחד אלא שמשייר אבר אחד: **איפיציה כל הני.** וליכא לשנויי כעין פניו ידיו ורגליו דהא כל גופו יחד קאמר חוץ מאבר אחד: **א"ל רב יוסף לאביי.** משום דגדל אביי בבית רבה בר נחמני שהיה לאם קודם לרב יוסף ומת היה שואלו רב יוסף איך היה רואהו והיה: **מי עביד כשמעתיה דרב.** בהא מילתא דרחילה: **מאי סברני ליה.** שיטה דהש"ס פרכא ליה: **לא שמיע ליה.** דלרבה הא מיובתא משום הכי מספקא ליה לרב יוסף ברבה דלילמא עביד כרב: **ואי לא שמיעא ליה.** אמאי מספקא ליה לרב יוסף: **הא ודאי עביד.** רבה בכל מילי כרב: **לחומרי דרב הוה עביד.** בר מהני תלת חומרי אבל כקולי דרב איכא דלא עביד והא קולא היא ודילמא לא עביד: **שפקקו נקביו.** שלא יצא תמימותו: **רוחץ בו מיד.** ואין צריך להמתין בכדי שיעשה. ל"א שפקקו נקביו אותן נקביים שמרחץ מתחמם על ידיהן אשר ניסקת מבחוץ מתחתיו [ט] לו"ר ועיקר. רוחץ בו מיד שהרי לא נתחמם בשבת אבל בשבת לא שהרי גזרו על הרחילה: **ומשתטף בביב החילון.** שלפני המרחץ ולא בתוך המרחץ שלא יאמרו רוחץ הוא כדאמרן דאסרו את הרחילה אבל הזיעה התירו. והיאך היא זיעה עומד או יושב בבית המרחץ ואינו נותן מים עליו והוא מתחמם ומזיע: **מחופין בגסרים.** ולא היו צריכין לחוש שמא נתחממו בשבת מחומו של מרחץ: **הסחיטו לאסור.** את הזיעה: **אמבטאות.** בתי מרחץ גדולים: **מעייל בהן.** מהלך בתוכן לפי דרכו ולא להזיע: **ואינו חושש.** שמא יאמרו מזיע הוא ואע"ג דאסרו את הזיעה: **מאי עובדי עבירה.** דקאמר לעיל שאסרו זיעה על ידיהן: **אסרו להן אם החמין.** לגמרי: **ועדיין היו רוחצין בחמין.** שהותמו מצע"י: **שאין הדבר עומד.** שלא היו ליבור יכולין לקבל מתוך שאסרו להם את הכל: **במקומה עומדת.** לאיסור: כי הצונן ראו שאין הדבר עומד להן [י]התירו להן חמי טבריה [כ]וזיעה במקומה עומדת אמר רבא האי מאן דעבר אדרבנן שרי למיקרי ליה עבריינא כמאן כי

דילמא ה"מ במתני' אבל בברייתא לא. [מ]אע"ג דלא קאמר בשמעתינו [נ] הכא משמע דאין הלכה כמותו משום דסתם מתני' דלא כווותיה[ב] [ס]: **הלכה כדברי המכריע.** הכרעה כגון קולי מטליות שר"א ור"י הזכירו בפירוש בדבריהם מוכן ושאינו מוכן דהיינו תלתא במגוד והניחו אחורי הדלת שגילו בדבריהם שיש סברא לחלק בזיעתם אלא שנראה להם דסוף סוף אין לחלק בזיעתם לכך הוי ר' עקיבא שמחלק בזיעתם מכריע וכן ר' יהודה הוי מכריע דר' שמעון ור"מ הזכירו בדבריהם חמין וצונן והכרעה שליטית דלא הוי'א הכרעה הוי כי היא דפ"ק דפסחים (דף כא.) חביית של יין של תרומה שנטמאה ב"ש אומרים תשפך [ע] הכל וב"ה אומר תיעשה זילוף אמר ר' ישמעאל בר' יוסי אני אכריע בשלה תשפך [פ] הכל ובבית תעשה זילוף אמרו לו אין הכרעה שליטית מכרעת משום דלא הזכירו ב"ש וב"ה בדבריהם בית ושלה ולא גילו שיש סברא לחלק בין בית לשלה משיב לה הכרעה שליטית ולא בפירוש הקונטרס דפירש התם דטעמייהו דב"ש לא משום תקנ' אלא מטעם אחר כמו משום ריחא אלא משום דלא הזכירו בדבריהם בית ושלה כדפי' וב"ה דהוה מצי למימר ליה דאין הכרעת תלמיד הכרעה כדאמר הכא אלא רבותא אמרו דאפי' לא היה תלמיד אינה הכרעה והא דתנן בברכות (דף מג:) ב"ש אומרים מברך על הסמן ואח"כ מברך על ההדס וב"ה אומרים מברך על ההדס ואח"כ על הסמן א"ר גמליאל אני אכריע שמן זכיון לריחו וזכיון לסיכתו הדס לריחו זכיון לסיכתו לא זכיון[ג] וא"ל יוחנן הלכה כדברי המכריע פר"ת התם דהוי'א כהכרעה שבכל הש"ס ולא הירא דלא הוי'א הכרעה אלא[ד] כדפי' והתם אינו אלא מפרש טעמא דבית שמאי[ה] ור"מ פי' אין הכרע' שליטית מכרעת היינו הכרע' דור שליטי כמו ר' ישמעאל בר' יוסי שהיה דור שליטי לב"ש וב"ה ולאו דוקא דור שליטי אלא ה"ה שני[ו] ובכל מקום נקט הכרעה שליטית משום בריית'א דפסחים[ז]:

למוצאי שבת רוחץ מיד. דוקא לרחוץ אבל להזיע נכנס אפי' בשבת ומזיע כמו ב"י"ט דאמר בסמוך לאפי' בשבת הוי זיעה שריא עד הגזירה[ח] ולאחר גזירה אפילו בי"ט אסרו לאיוס טוב קתני משרבו עוברי עבירה התחילו לאסור[ט] והוה מצי לערוביינהו וליתנינהו מרחץ שפקקו נקביו מערב שבת או מערב יום טוב למחר נכנס ומזיע ומלוכלך שבת ויום טוב רוחץ מיד אלא אי עריב ותני להו הוה אמינא דדוקא בשבת אסרו הזיעה ולא ביום טוב דעובדא דמייתי בשבת הוה להכי מפליג להו השתא משרבו עוברי עבירה קאי איום טוב אבל לא אשבת דזיעה לא הוזכרה גבי שבת: **אלא** שחמין שלו מחופין **בגסרים.** פי' בקונטרס אלא היו צריכין לחוש שהוחמו בשבת מחוס המרחץ משמע שסובר שנשתטפו בחמין שהוחמו מע"ש ולעיל אסר רבי יהודה גופיה ושמע יחלק בין שבת לייום טוב ומיהו בתוספתא גרסינן ונשתטפו בצונן אלא שחמין שלו מחופים ולא יסברו העולם שרחצו בחמין:

מפני

ג) [לעיל כט:], ב) [ברכות יב. וש"נ], ג) [לעיל לט:], ד) [רש"ל מ"ז], ה) [לעיל כב. ספרים קח. מגחות מפ:], ו) בכל המקומות איתא מתרגין, ז) תוספתא שבת פ"ד, ח) מאן דגרס דגמי דילמא גרס הכא לא שמיע ליה לרב יוסף, ט) מיבת לו"ר כמו לרבינו יהודה הנו', י) [עי' ברכות יט. דמשמעינו קאמרינן והא כרבי חיא], כ) [ועי' תוס' מגחות לא: ד"ה מי קאמר וכו' מילתו בתוספו אחר], ל) שם איתא חבב, מ) חבב, נ) [ועי' יתר תריסות בתוס' ב"ק קטו. ד"ה הכרעה],

מוסף רש"י

ראי מכללא מאי. ומי אמר ליה מכללא מאי גריעותא אלא (ברכות יב.) מה לנו מי איתמר מכלל מי בפירוש הא מכא מלא שפיר שמעינן ומה יש לנו לגמגם בכלל זה (חולין צד.). כל מילי דמר. רבה בר נחמני (לעיל כב.). מטליין מבגד לבגד. להטיל צלית מטלית יפן לצלית חדש, ומגחות מפרש טעמא דמאן דאמר (שם). ומדליקין מנר לנר. דתמוטה (שם). והלכה כר"ש בגרירה. דאמר דבר שאין מתכוין מותר, ואמ"ג דקעביד מרץ והוי מולדה דמותר אי נוטה, ומשום דהלכתא כרב בפיקורי בטליה הש"ס בר מהני מלתא, נקטינהו בהדי הדדי (שם).

מוסף תוספות

א. הא ר'(ב)כל מקום קאמר. תוס' הרא"ש. כל מקום' משמע אפי' בברייתא. המג"ן. ב. וא"ר יוחנן הלכה כסתם משנה, הלכך אע"ג דא"ר יוחנן בכל מקום הלכה כדברי המכריע, וסמכי' עלה, ודחי סתמא דתמני' מחמת מכריע כדקאמר 'כל מקום', הנ"מ בשההכרעה במשנתינו, דאתיא הכרעה דתמני' ודחיא סתמא דתמני', אבל בשההכרעה היא בברייתא לא דחי' סתמא דתמני' מקמי הכרעה דברייתא, דאם רבי שנאה סתם ולא הכרייע, ר' חייא מניין לו. המג"ן (ועי' מהר"ם). ג. הלכך שמן עדיף. תוס' ב"ק קט. ד"ה הכרעה. ד. [בד]ס"ל פלגא כמר ופלגא כמר. תוס' ב"ק קט. ד"ה הכרעה. ה. וס"ל כווותי' לגמרי, וכן בכל מקום שאם תנא אחד יסבור כתנא אחר, לא יקרא בכך מכריע. תוס' ב"ק קט. ד"ה הכרעה. ו. כלומר, תלמיד אתה, ואין זו הכרעה כדאמר, ר"ע תלמיד הוה, וה"נ הוה מצ"ל דור שני, דהיינו נמי תלמיד, אלא. תוס' ב"ק קט. ד"ה הכרעה. ז. [ד]כך היה המעשה. תוס' ב"ק קט. ד"ה הכרעה. ח. דהא קודם בזירה נשנית ברייתא זו, מדקתני גבי ר"ש למחר נכנס ומזיע. תוס' הרא"ש. ט. דברייתא איירי ביו"ט כדקתני מעשה במרחץ בב"ב שפקקו נקביו מערי"ט, אלמא ביו"ט ישבת אסרו כאחד. תוס' הרא"ש.

עין משפט נר מצוה

מז א מיי' פכ"ב מהלכות שבת הלכה כ סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שמו סעיף ח:

מח ב שם סעיף יא:

יח ג מיי' פ"ח מהלכות י"ט הלכה מו סמג לאוין עה טור שו"ע או"ח סימן תקיז סעיף ב:

יט ד מיי' פכ"ב מהלכות שבת הלכה כ סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סימן שמו סעיף ח:

כ ה מיי' שם טוש"ע שם סעיף יב:

גליון הש"ם

תוס' ד"ה דילמא ה"מ במתניתין וכו' אע"ג דלא קאמר במשנתנו. עי' מענה למלך רים הלכות בית המחיה:

רבינו חננאל

הא דקאמר שמואל חמין שהוחמו מע"ש אינו רוחץ בהן בשבת אלא פנוי ידיו ורגליו, תניא כוותיה וקי"ל כוותיה דשמואל הא. א"ל לרבה בר בר חנה בפירוש שמיע לך מיניה דר' יוחנן דהלכתא כר' יהודה דבצונן מותר להשתטף אבל בחמין אסור, או מכללא. מאי כללא, דא"ר יוחנן א"ר יגאי כל מקום ששנים חולקין ואחד מכריע הלכה כדברי המכריע חוץ מקולי מטליות שפרשנום בפרק של מעלה, והוא זה ששנינו בכלים בפרק כ"ח פחות משלשה על שלשה שהתקינה לפקק בה את המרחץ כו', אף על פי שרבי אליעזר מחמיר ורבי יהושע מיקל ורבי עקיבא מכריע שאין הלכה כרבי עקיבא, חדא דתלמיד הוא ואין תלמיד מכריע על רבו, ועוד הא הדר ביה ר"ע לגבי דר' יהושע. ואסיקנא דאי מכללא מאי הוי ר' יהודה מכריע הוא והלכתא כדברי המכריע, ובין [בפירוש ובין] מכללא חדא הוא. ואמרינן דילמא הני מילי אם תהיה מחלוקתם במשנה אבל חלוקתם בברייתא לא. אמר ליה בפירוש שמיעא לי. והא דאמר אביי כל מילי דמר עביד כרב בר מהני תלת, אסיקנא רבה כחומרי דרב הוה עביד, כקולי דרב לא הוה עביד. ת"ר מרחץ שפקקו. פי' פקקו, סתמו נקביו, מע"ש למוצאי [שבת] רוחץ בה מיד. פקקו נקביו מערב יום טוב למחר נכנס ומזיע ויוצא ומשתטף בבית החיצון, וכן עשו ר' אלעזר בן עזריה ור"ע במרחץ של בני ברק. משרבו עוברי עבירה התחילו לאסור שהיו מחמין בשבת ואומרים מע"ש החמנו, אסרו להן חמין והתירו הזיעה כו'. ואסיקנא אסרו להן אפילו חמין שהוחמו מע"ש ואפילו חמי טבריא וכ"ש חמי האור, ואפילו זיעה אסרו להן אלא צונן בלבד, שראו שאין הדבר עומד חזרו והתירו להן חמי טבריא בלבד, וזיעה במקומה עומדת באיסור. אמר רבא מאן דעבר על דברי חכמים שרי למיקרייה עבריינא,

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות